

Cirkelteatern 100 år | LÄNK-projektet 2020 | Författaren Anders Duus

TEATER*forum*

NR 4 2018/ÅRGÅNG 51

atr

ATR:s tidskrift för teateramatorer

Ansvarig för ledaren är ATRs ordförande. För innehållet i osignerade artiklar ansvarar redaktionen. Redaktionen tar tacksamt emot artiklar och bilder, men kan inte ansvara för icke beställt material.

Tänk på Einar Bergvins Stipendiefond.
Till ATRs bg 548-5115 och märk insättningen med "EB-fond"

Omslag: "Brudar" av Lena Persson.
Lekarsällskapet vid ATR-festivalen
2018 i Södertälje. Foto: Mats Wenlöf.

Sajten för överlöst kultur- och teater
tidskrift.nu

Barnen och leken

amatörteaterns starka sida

I de flesta amatörteaterföreningar i vårt land finns det barn som spelar teater. Jag har arbetat som verksamhetsledare för Nya Teatern i Örebro sedan 2001 och har mött barn i olika sammanhang, i deras egna pjäser, i gemensamma generationsövergripande pjäser, i pjäser skrivna av vuxna. Den del jag vill lyfta här är barns egna pjäser och hur barns lek skapar nya pjäser med barnens eget perspektiv.

Barnen har tillgång till leken och sin fantasi på ett naturligare sätt än vi vuxna. Vuxna och barn repeterar och spelar tillsammans i föreställningar, eller repeterar i samma förening, men i olika pjäser. Den här tillgången är en möjlighet för amatörteatern att utvecklas konstnärligt. Barnen skildrar vårt samhälle och sin värld genom ett eget barnperspektiv.

Här måste vi skilja på vuxnas barnperspektiv och barnens eget perspektiv. Barnens egna pjäser säger mycket om hur vi vuxna uppfattas av barnen, och hur barnen ser på sin omvärld. Barnen med sin fantasi når kanske konsten fortare än vi vuxna? Hur ofta är de medskapare till konsten? Då menar jag inte bara kultur för barn, utan även kultur för vuxna. Skapandet borde då bli med barn för vuxna och för barn.

Vi som jobbar med barn och kultur måste vara uppmärksamma på att vi inte censurerar barnens idéer. Här är det viktigt att förstå lekens "språk". Ofta när barn vill göra en pjäs, börjar det som lek och på ett lekande sätt "skriver" de sin pjäs.

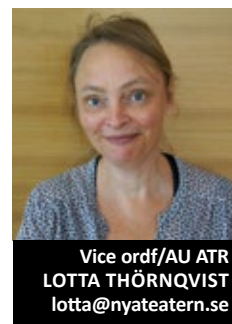
Om den som arbetar med barns eget skapande av teater inte är uppmärksam, hävdar jag att vuxna strukturer och förhållningssätt kan censurera barns konst. Det är min fulla övertygelse att om man följer barnens lektrådar så skapas verkligen ny konst/teater. Med det menar jag inte att det inte ska finnas ramar och ordning, men de får inte tillämpas på bekostnad av leken.

Vi vuxna vill ofta planera och organisera barns verksamheter så att vi ibland tar bort lusten från dem. Det är just intresse och lust som gör att vi lär oss något nytt. Lek och "att förstå" är något som hänger ihop, det är som samtalet, fast barnen reflekterar och prövar genom handling, rörelse och ord medan vi vuxna oftast reflekterar med ordet. Mitt resonemang innebär inte att barn inte ska spela färdiga texter, men jag tror att dialogen med barnen måste vara tydligare med vad de verkligen vill, eftersom vi vuxna är auktoriteter och barnen ofta lyssnar på våra förslag. Målet bör vara att barnen är drivande själva, att de driver sin egen berättelse och vet vart de vill.

Att ta barns eget skapande på allvar är komplext och svårt, det tar tid och man måste, som vuxen, hela tiden se i nya banor och bryta invanda mönster. Vi vuxna måste reflektera över hur dessa val ser ut. Är det barnen som väljer agendan? Hur ser processen ut när barnen improviserar fram en ny pjäs? Får de utrymme att leka?

Jag tycker att det finns något i leken, ett lekande sätt som många gånger är bortglömt, det är därför så viktigt att lyfta fram leken. Vad är leken? Var finns den? Och varför försvinner den? Ur leken växer en historia fram, ett kollektivt skrivande utan papper och penna, i direkt handling. För leken är faktiskt något mycket koncentrerat och därför ytterst allvarligt.

Fråntas vi möjligheten att leka, eller tar bort platser för lek, för skådespel, kanske vi slutar att förstå vår omvärld. Ett lekande sätt smittar av sig och behövs när det digitala och administrativa tar mer plats och olika yrkeskategoriers huvuduppgifter får mindre tid. Amatörteatern har här ett viktigt uppdrag att lyfta barnens eget skapande och leken och därmed utveckla scenkonsten.

Vice ordf/AU ATR
LOTTA THÖRNQVIST
lotta@nyateatern.se

atr informerar:

Handlingsplan mot trakasserier

ATR:s styrelse har beslutat om en handlingsplan mot trakasserier. ATR står för ett föreningsliv fritt från trakasserier, mobbning, och diskriminering. I den verksamhet som ATR bedriver centralt – festivaler, kurser, kongress och andra möten, ska alla känna sig trygga och säkra. Alla människor har rätt till en trygg fritid. Teater kan vara ett självutlämnande arbete och alla deltagare ska känna att man möter varandra med respekt och att ingen kränkning eller oönskad särbehandling sker.

Diskrimineringslagen (2008:567) skyddar individer mot diskriminering. I den definieras vad som anses vara diskriminering i juridisk mening och där regleras bland annat olika former av diskriminering, skyddade diskrimineringsgrunder och var diskrimineringsskyddet gäller. Enligt lagen beskrivs diskriminering som att en individ missgynnas eller kränks och att det har ett samband med någon av sju diskrimineringsgrunder samt att det har skett inom ett samhällsområde som omfattas av diskrimineringslagen.

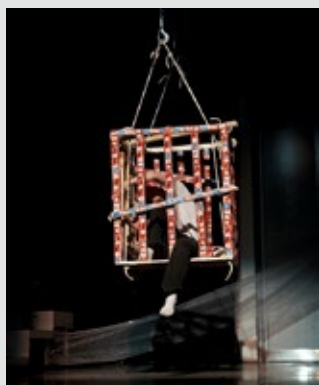
Lagens sju diskrimineringsgrunder är: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Situationer där deltagare känner sig orättvist behandlade, trakasserade, mobbade eller kränkta ska alltid hanteras av två personer, varav en måste vara en särskilt utsedd lika-behandlingsansvarig, förbundets ordförande eller annan av förbundets förtroendevalda eller anställda. Dessa personer ska ha mandat att svara för och uttala sig för förbundet ATR. Det ska alltid utses en huvudansvarig för varje ärende.

Deltagare i ATRs centrala verksamheter ska informeras om denna handlingsplans existens och handlingsplanen finns publicerad på ATRs hemsida, www.atr.nu

Mer information

Frågor om handlingsplanen kan ställas till undertecknad eller till förbundets ordförande Thomas Dahlberg.

MATS WENLÖF
021-470 41 61
mats@atr.nu

NEATA-festivalen 2014 där Teaterkompagniet Skank ZOO från Danmark spelade pjäsen Tyskeren av Therese Indiane Nauta och Caroline Bliddal.
Foto: Mats Wenlöf

Ny på ATR-kansliet

Hej!

Jag heter Alexis och är den nya kommunikátören på ATR, Amatörteaterns riksförbund, sedan den sista november i år.

Jag har tidigare arbetat och varit aktiv inom olika ideella verksamheter, varit med och startat upp ett nationellt förbund (Transammans – förbundet för transpersoner och närstående) som jag fortfarande är högst aktiv i och hyser stor och varm kärlek för ideella medlemsorganisationer. Jag anser att civilsamhället är något av det finaste vi har i det här landet och tycker det är viktigt och bra att det finns en sådan stark kultur av att organisera sig.

Jag kommer från en av Stockholms södra förorter från början och flyttade till Västerås för kärleken för ungefär fem år sedan. Jag har en kulturarbetande sambo, ett slime-tillverkande bonusbarn, en tonfiskälskande katt, Pikachú, och i mars även en efterlängtat bebis. En liten men tajt nära familj finns kvar i Stockholm och en stor högljudd släkt finns även på andra sidan jorden, i Chile.

Mina favoritgrejer att arbeta med som kommunikátör är grafisk form, sociala medier och strategisk kommunikation. Jag älskar att få organisationer att växa och sprida sig genom, främst internet men även beprövade metoder som att affischera stan med kommunikativ och lockade design. Efter tre år på högskola som resulterat i en examen inom informationsdesign tycker jag mig ändå ha en del koll på hur just information förpackas på ett snyggt sätt. Det är jag som kommer att ta över ansvaret för tidningen Teaterforum, vilket jag tror kommer bli superskoj!

Min koppling till amatörteater då? Ja min koppling är inte helt glasklar förutom att jag kommer från kulturhålllet. Jag är en skrivande människa och genom bland annat estetiska programmet på gymnasiet har jag både skrivit manus för och spelat teater i min ungdom och gick på Vår Teater i min barndom. Jag trivs bäst bakom scen och kanske allra bäst i texten värld.

ALEXIS QUIROZ

Skriv gärna en rad och tipsa Teaterforum om vad som är aktuellt i just din ATR-förening. Här når du mig:

Kommunikátör ATR
ALEXIS QUIROZ
alexis@atr.nu

Ingegerd Aschan

läroverkets första teaterlärare

Ingegerd Aschan (1917-2006) föddes i Stockholm, tog studentexamen där 1937 och filosofie magister-examen vid Uppsala universitet 1944. Hon studerade scenkonst på Konglige Teater i Köpenhamn och spelade, några somrar, huvudroller i antika grekiska tragedier i Botaniska trädgården i Uppsala.

1948 kom Ingegerd in på en tvåårig regissörsutbildning på Dramaten. Efter den anställes hon som chef (och regissör och skådespelare) på Wasa teater i Finland. Den lämnade hon efter ett spelår och frilansade som aktör på olika teatrar i Sverige. Bland annat återkom hon till sommarteatern i Uppsala, där hon medverkade i *Antigone* 1952 och i *Agamemnon* 1953.

Sedan bytte Ingegerd Aschan bana. Hennes filosofie magister-examen gjorde henne behörig att undervisa på realskola och gymnasium. Hösten 1953 började hon arbeta som adjunkt på Västerås högre allmänna läroverk, som efter 1966 kom att bli Rudbeckianska gymnasiet.

Året innan hade gymnasterna Lars Gustafsson (senare författare) och Lars Edström (blivande skådespelare och ordförande i Teaterförbundet, teaterchef och ordförande i Teatrarnas Riksförbund) bildat amatörgruppen Läroverksteatern. Lars Edström berättar att han hade träffat Ingegerd tidigare, när han sommarjobbade som ljusassistent på en av antikpjäserna i Uppsala:

– När hon började som lärare på skolan, tog jag kontakt med henne och frågade om hon kunde hjälpa till med vår förening. Till en början var det ideellt, men min familj bodde granne med rektorn, som var teaterintresserad. Och min mamma var föräldrarepresentant för Skolöverstyrelsen. Det skrevs ett förslag om att Ingegerd skulle få ägna ett par timmars arbetstid i veckan åt Läroverksteatern. Skolöverstyrelsen accepterade det. Så hon blev den första teaterläraren på ett svenskt läroverk.

Skolan var under ombyggnad. Högst upp i ett gammalt annex fanns en stor teckningssal som inte längre användes. Den fick Läroverksteatern ta över. I maj 1954 invigdes lokalen, som hade en scen på 9x5 meter och plats för 150 åskådare. Pjäsen var Shakespeares *Så tuktas en argbigga*. Rollen som Petruchio gjordes av Lars Gustafsson, Lars Edström var tjänaren Gromio. Regin stod Ingegerd Aschan för, och hon fortsatte att leda Läroverksteatern fram till 1987. Läroverksteatern spelade huvudsakligen klassiker och föreställningarna höll en hög klass. De fick oftast entusiastiska recensioner och inte så sällan gästspelade teatergruppen i andra städer.

Under 1950-talet och 60-talet pågick en tämligen livlig debatt kring dramatik i skolan. En del lärare menade att man borde lägga tonvikten vid rollspel och improvisationer. Inge-

gerd hörde till dem som hävdade att det var mest fruktbart att arbeta med pjäser. Hon ledde många kurser för lärare och 1962-1963 skrev hon kursplaner i dramatik, som specialisering på gymnasier och i fackskolor. 1964-1968 var hon Skolöverstyrelsens konsulent i dramatik, med hela Sverige som sitt arbetsfält. Genom åren var hon också gästlärare på många skolor.

Leif Sundberg (senare skådespelare, regissör, scenskolerektor och professor) gick på läroverket. Han spelade med i *Flickorna* från Viterbo 1956 och arbetade med scenografin till *Blodsbröllop* 1957. Han betonar hur kärleksfull och inspirerade Ingegerd Aschan var:

– I och med att hon själv var skådespelare, visste hon vad som behövdes. Hon hade en speciell känslighet i sitt sätt att närma sig unga skådespelare och fick oss att göra saker som vi inte ens anade att vi skulle klara av. När jag själv arbetat professionellt har jag liksom haft med mig hennes entusiasm.

Anita Dahl blev skådespelare på Riksteatern och främst på Uppsala stadsteater:

– Jag var med i *Flickorna* från Viterbo och framförallt i *Björnen* 1957. Ingegerd Aschan var väldigt temperamentsfull. Hon kunde nästan bli arg på oss om vi inte var tillräckligt bra. Men hon kunde också ge komplimanger. När vi höll på med *Björnen* skrattade hon stort och sa: "Du är precis som Bette Davis!". Det var härligt – jag var så förtjust i den skådespelerskan, minns Anita och fortsätter:

– Vi var så unga och kunde ingenting, men hon tog oss på allvar. Framhöll att det inte var på skoj. Fast det var ju skoj!

Gösta Nyberg fick inte teater som yrke, han blev veterinär. Men han var med i ett par föreställningar på Läroverksteatern:

– Jag hörde talas om Teatervinden, tyckte det lät kul och gick ditupp. I *Blodsbröllop* fick jag vara en yngling bland flera. Och i *Pyramus och Tisbe* ur *En midsommarnattsdröm* var jag Månen. Det var allt. Men jag var ofta uppe och tittade på repetitioner, det var härligt.

– Ingegerd Aschan var också min modersmålslärare. Hon var ohämmad och teatral bakom katedern också. Det var hon som lärde mig den svenska grammatiken. Varje gång det gällt att författa en skrift – eller tala för att sälja in olika saker – så har jag haft henne i tankarna.

Etienne Glaser (skådespelare och regissör) höll ett tal på Ingegerd Aschans begravning i juli 2006. Han berättade att han redan vid åtta års ålder hade bestämt sig för att bli skådespelare och att det var erfarenheterna från Läroverksteatern som fick honom att förverkliga det. De som blev regisserade av Ingegerd förflyttades i sina liv till en ny nivå.

KENT HÄGGLUND

Rapport från **kurshelgen**

För mig som teaterpedagog är det lätt att spendera år ut och år in i att undervisa, regissera och göra allt det där runtomkring scenen – men inte spela på den själv. Därför kändes det extra lyxigt att kliva på tåget mot Örebro för att få fokusera på sitt eget skådespeleri i en hel helg. Lyxigt, men också lite ovant och utmanande.

Helgen den 26-28 oktober arrangerade ATR och Ung Teaterscen en helg fylld med teaterupplevelser. Två kurser: Fysisk komedi och clown med skådespelaren och regissören Pelle Hanaeus, och Fördjupningskurs i skådespeleri ledd av Anna Pettersson och Hanna Nygårds, båda från Strindbergs Intima Teater. Dessutom anordnades ett läger för unga med fokus på teater under ledning av teaterpedagogerna Johanna Kroon och Sanne Jansson från Örebro Universitets teaterpedagogutbildning.

Jag tycker att kurshelgen präglades av ordet utmaning! Det var ett tema i kursinnehållet såväl som på ett personligt plan. För mig som teaterpedagog är det lätt att spendera år ut och år in i att undervisa, regissera och göra allt det där runtomkring scenen – men inte spela på den själv. Därför kändes det extra lyxigt att kliva på tåget mot Örebro för att få fokusera på sitt eget skådespeleri i en hel helg. Lyxigt, men också lite ovant och utmanande.

Att jag valde att åka på just Anna Petterssons och Hanna Nygårds fördjupningskurs i skådespeleri var ingen slump. Anna Pettersson är en förebild vars arbete jag följt under flera år nu. Kanske är det just hennes sätt att utmana de rådande teaterkonventionerna som gör henne extra inspirerande! Hon utmanar de klassiska pjäserna att iscensättas på nya sätt. Utmanar invanda regimönster där regissören tänker ut smarta lösningar som skådespelarna förkroppsligar. Utmanar den psykologiskt realistiska spelstilen. Utmanar textens överordnade funktion och låter istället skådespelarnas kroppsliga impulser påverka tolkningen av texten, och inte tvärtom. Allt detta fick vi ta del av under tre roliga dagar i Örebro.

Om en utomstående hade öppnat dörren in till danssalen, där vi höll till på lördag morgon, hade denna sett tio vuxna människor stå på alla fyra i en ring och mua likt brunstiga kor. Vad denna utomstående inte skulle veta, var att denna övning bland annat hjälpte oss att aktivera vårt magstöd och de naturliga resonansutrymmena i våra kroppar. Och om det funnits någon negativ självmedvetenhet som hindrat oss från att våga släppa loss, så var den som bortblåst efter ko-övningen.

Efter lunch blev vi tilldelade monologstycken ur antika grekiska dramatexter och uppmanades att framföra dem. Trots paniken över att jag inte ens hunnit läsa igenom min text, hoppade jag i sann ja-säger-anda upp på golvet.

Jag insåg ganska snabbt att texten inte var utgångspunkten i processen. Anna tog istället fasta på mina rörelser. Jag råkade klia mig på armen och hon side-coachade: "Fortsätt kliandet.

Deltagare från fördjupningskursen i skådespeleri. Foto: Eva Dällerud.

Gör det större. Större! Över hela kroppen". Det slutade med att jag kröp fram över golvet och rev i mina kläder samtidigt som jag läste. Texten fick en mer mångbottnad betydelse.

På söndagen ledde Hanna Nygårds oss i flera fysiska rörelseövningar. Lika utmanade som det var att dansa runt i en ganska trång sal med ögonbindel, lika belönande var det att känna hur samma övning bidrog till ett gränslöst mod att använda hela kroppens uttryckspotential i senare gestaltningsövningar.

Sist på söndagen blev vi inbjudna att titta på en övning som Pelle Hanaeus ledde med sina kursdeltagare i Fysisk komedi och clown. I övningen fick skådespelaren först lämna rummet och publiken bestämde ett hemligt uppdrag åt skådespelaren. När skådespelaren sen kom in visste denna att hen skulle utföra någon form av handling, men inte vilken. Publiken skulle applådera mer och mer ju närmre skådespelaren kom att lyckas utföra uppdraget. Därmed var skådespelaren tvungen att hela tiden framföra nya handlingar, läsa av publikens reaktioner och anpassa sitt spel efter dem. Det var den perfekta avslutningen på helgen där vi i publiken, som också bestod av massor av nöjda och glada barn från teaterlägret, förenades i skratt och applåder.

Tack ATR, Ung Teaterscen, kursledare, kursdeltagare och inte minst personalen på Nya Teatern för en toppenhelg. När mitt tåg lämnade Örebro Central var jag fullproppad av nya insikter och inspiration!

LINNÉA CHRISTENSEN

Eva Dällerud, Gunilla Orwelius och Ung Teater Karlskoga besökte bland annat Auschwitz. Foto: Ung Teater Karlskoga

De delar en **historisk resa**

Eva Dällerud i Lyset arbetar med en egen uppsättning: *Jag, mamma och Förintelsen*. Parallellt har Ung Teater Karlskoga skapat föreställningen *Auschwitz är alltid nu*. Samarbetet mellan de båda uppsättningarna har varit en resa. Bokstavligen.

Teaterforum kontaktade Eva Dällerud för att få veta mer om föreställningarna och om resan de gjort tillsammans. Låt oss börja med Eva själv.

– Jag är med i Lyset, en amatörteaterförening som har verkat sedan 1986, och så länge har även jag varit med. Och så jobbar jag på Kulturskolan i Karlskoga som teaterpedagog.

Så det är där du har lärt känna dina yngre kollegor?

– Teatergruppen består av ungdomar mellan 16 och 18 år. Den här gruppen är en kulturskolegrupp som jag har haft. De var med i Länkfestivalen 2018 och blev uttagna till den nationella festivalen i Stockholm. De har spelat teater i många år tillsammans, hela tiden inom Kulturskolan, och i år bildade de en elevförening i Ung Teaterscen.

Och kopplingen mellan dem och din egen uppsättning av ”Jag, mamma och förintelsen”?

– Jag har skrivit berättelsen utifrån min mammas historia, hur hon överlevde förintelsen och hur det var för mig att växa upp med hennes traumatiska minnen.

När jag bestämde mig för att skriva pjäsen, som skulle spelas för årskurs nio och gymnasiet, ville jag ha med ungdomarna i teatergruppen som ett bollplank för att hjälpa mig. I samband med att de bestämde sig för att de ville vara med i projektet började vi planera en resa till Auschwitz dit min mamma deporterades som tolvåring. Där skulle de få ta del av hennes berättelser på plats. Sedan skulle vi fortsätta till Plazow, den plats som skildras i filmen *Schindlers list*. I Krakow skulle vi ta del av den judiska kulturen.

Hur många blev det som följde med på resan?

– Det var jag, regissören Gunilla Orvelius och de här tolv ungdomarna, sex killar och sex tjejer, som åkte till Auschwitz. De jobbade med många olika saker för att få råd att resa och sökte även pengar från Olof Palmes minnesfond. Den 15 juni reste vi och när vi sitter på flygplatsen ställer Ryan Air in flyget. Så vi fick en liten rolig resa. Först fick vi alla åka buss till Köpenhamn under natten, sedan fick halva gruppen åka till Sevilla i Spanien och därifrån tillbaka upp till Krakow. Den andra halvan av gruppen fick resa till Litauen, vidare till Warsawa och sedan till Krakow. Vi reste 38 timmar i ett sträck.

Vilken start på äventyret.

– Det var en riktig början, men resan stärkte oss. Vi ville komma fram till varje pris.

Dokumenterades era upplevelser på något sätt?

– Fem av ungdomarna fick ett feriearbete på Kulturskolan för att jobba med ett delmål i projektet; att filma, fotografera och skriva om sina upplevelser på resan. Detta skulle leda till något som skulle presenteras på scenen på Raoul Wallenberg den 27 augusti i Karlskoga. När vi kom hem den 20 juni, efter mid-sommar, arbetade de hela sommaren. Inte bara de fem, alla var med, med att skriva, klippa film, skriva manus, repetera.

Det blev premiär på Raul Wallenbergdagen, eller hur?

– När jag var på semester i Grekland skickade de ett färdigt manus till mig. Efter att jag kommit hem igen skulle vi börja repetera inför Raoul Wallenberg-dagen. Då hade de redan gjort en hel föreställning: *Auschwitz är alltid nu*. Den spelades upp den 27 augusti och det blev en succé.

Vad blev din reaktion?

– Det var en jättestark upplevelse för mig. De hade också tagit till sig saker som jag kunde associera till. Vi har gjort saker tidigare, till exempel Barnrepubliken som handlar om Janus Korczak som var en pionjär för det som sedan blev barnkonventionen. Han hade barnhem i Warszawa under kriget och är känd för att han följde med barnen till Treblinka. Han blev erbjuden hjälp att fly, eftersom han var internationellt känd, men han valde att stanna med barnen.

Minns du när ni satte upp "Barnrepubliken"?

– Den spelade vi 2014 och vi har jobbat med de här sakerna under många år. Jag kunde känna att det fanns i deras intryck från Auschwitz. De hade gjort det jättebra med både musik, dans och text.

"Auschwitz är alltid nu" har uppmärksammats på fler håll.

– Nu är Ung Teater Karlskoga nominerade till IATA-festivalen i Kanada. Efter premiären på Raoul Wallenberg-dagen har de spelat pjäsen för 2500 människor och kommer att fortsätta spela den. De får förfrågningar och ska åka till Kil, Åmål, Degefors och fler ställen.

Hur är kopplingen från deras uppsättning tillbaka till dig?

– Jag är med och gör en prolog innan föreställningarna. Det är en del i mitt projekt: *Jag, mamma och förintelsen*. Nu jobbar jag och regissören Gunilla Orvelius tillsammans fram till premiären som blir den 27 januari 2019. Jag är både manusförfattare och skådespelare och ska gestalta alla roller med hjälp av en docka skapad av Annika Arnell.

En docka skapad av Annika Arnell får gestalta Eva Dällerruds mamma i föreställningen "Jag, mamma och förintelsen".

Foto: Roger Gleisner, Karlskoga tidning

Kan du berätta mer om pjäsen?

– Jag och min mamma, dockan, spelar i realtid. Sedan blir det tillbakablickar på min uppväxt. Hur det var att växa upp med en mamma som var traumatiserad av sina upplevelser. Hon berättade inget för mig förrän jag var 16 år. Hennes familj och släkt mördades i ett enda slag. De var tolv syskon och bara tre av dem överlevde.

En av dem var din mamma. Hur gick det för henne i livet?

– Mamma kom till Sverige med Röda Korset och här skulle de bygga upp ett liv. Det var inte lätt för oss barn att förstå när mardrömmarna och ångesten tog sig uttryck. Rädslan som fanns där hela tiden. Att inte våga stå för vem hon var, att gömma undan det.

Kanske en onödig fråga, men varför tycker du att det här är ett aktuellt ämne idag?

– Den personliga berättelsen är viktig när det handlar om förintelsen. De överlevande, som i många år har åkt runt på skolor och berättat, är inte många kvar idag. Nu är det vi i andra och tredje generation som får ta över. För om inte vi återberättar så kommer de som växer upp idag bara att få läsa om det här som en sida i en historiebok. Sedan är det lätt att skriva om historien och säga att detta inte har hänt. "Aldrig mer" sade man efter förintelsen. Men folkmordet i Srebrenica ... Man kunde inte tro att något liknande skulle hända i Europa så snart efter. Den här hatpropagandan och misstänkliggörandet, det är mycket som går igen i dag.

Vad kan en enskild föreställning betyda?

– Kanske kan man med en konstnärlig upplevelse beröra och nå fram på ett annat sätt än genom en faktalektion om andra världskriget. Vi har ju alla något att lära av förintelsen. På förintelsens minnesdag, den 27 januari 2019, när det är urpremiär, närvarar Tobias Röbert, som är en av de överlevande, för att se föreställningen och för att hålla ett anförande. Därefter kommer han att besöka skolor och berätta.

Ung Teater Karlskoga deltar också i förintelsens minnesdag för att spela *Auschwitz är alltid nu*. De ger även pjäsen nu i december här i Karlskoga.

TEXT: STINA ELG

Ny i ATR

Lilla Teatern

Hej Anders Peedu! Lilla Teatern är ny medlem i ATR, men startad av Gotlands Teater. Läste att Gotlands Teater har funnits sedan 1973. Hur länge har du varit med?

– Ja, Gotlands Teater är nog den äldsta fria gruppen som finns kvar. Jag har varit med sedan starten. Kom till Gotland 1972, var scenmästare på Parkteatern men blev kär och flyttade till ön.

Hur kommer det sig att Gotlands Teater har sin hemvist i Vaxholm och inte på Gotland?

– Ganska snabbt blev det en turnerande teater och färjan gick bara klockan tolv, mitt i natten. Ibland kom man inte hem till Gotland. Då blev det frågan om att flytta teatern till fastlandet och vi fick ner antalet övernattningar jättemycket. Nu kunde man åka hem när spelningen var klar i till exempel Norrköping. På Gotland hade alla sett våra föreställningar efter fjorton dagar, det var nödvändigt för oss att turnera. Annars hade inte teatern överlevt.

Vad är syftet med den nya fasta scenen Lilla Teatern?

– Gotlands Teater sökte en repetitionslokal och ett kontor. Då kom vi i kontakt med Andreaskyrkan i Vaxholm och det visade sig att de hade en källarlokal som passade oss utmärkt. Någon tyckte att den var så pass stor att den skulle räcka till en barnteater, frikopplad från Gotlands Teater. Det blev Lilla Teatern. Där lyfter vi sådant vi jobbat med och vänder oss till högstadiungdomar på kvällstid och på helger till yngre barn. Och så jobbar de med sagor och så.

Ni har ett fint manifest på hemsidan: "Gotlands Teater strävar efter att spela aktuell teater med så hög konstnärlig kvalitet som möjligt, som en bred publik kan ta del av, underhållas och påverkas av. En teater som kan förändra människors villkor." Vad är skillnaden mellan Gotlands Teater och Lilla Teatern?

– Lilla Teatern – där drivs det bara amatörteater. Ofta när man talar om amatörteater tror folk att det är dåligt, men vi har två anställda som lägger ner mycket jobb på Lilla Teatern och det har slagit väl ut.

Invigning?

– Vi började våren 2017. Gustav Hansson driver Lilla Teatern och de arbetar mycket med sagor. Rödluvan och vargen och Tummelisa har spelats där. Sedan har vi ett projekt som heter "Sagor över 100 år" och det fortsätter vi med.

Vilken produktion är aktuell nu?

– Nu väntar vi på att ungdomarna som vi jobbar med ska skriva något eget om sin vardag. Så har vi planer på att köra amatörteater för vuxna. Ett par gånger i månaden träffas en öppen verksamhet. Inte med någon ambition av att det ska sättas upp på scenen, utan bara för att läsa manus tillsammans och diskutera vad replikerna betyder.

Gustav Hansson, som driver Lilla Teatern i Vaxholm. Här i föreställningen Rockpojken. Foto: Anders Peedu

På teaterns hemsida finns flikar till Kriminalvård och Svenska kyrkan. Kan du förklara det närmare?

– Det blev så att Gotlands Teater ganska snabbt kom i kontakt med folk på Kriminalvården. Vi gjorde pjäser för högstadiet och när Claes Amillon, en legendarisk kriminalvårdare på 80-talet, rådde se vår föreställning Rockpojken tyckte han att det här måste vända en på anstalterna se. En "snittfänge" slutade ju med skolan vid högstadiet, efter skolk och så.

Och samarbetet med Kriminalvården föll väl ut?

– Vi gjorde bra ifrån oss så de ringde från Norge och Finland och vi fick spela pjäsen där också. I Finland fick den heta "Rocki Rolle" och den spelas fortfarande.

Svenska kyrkan då?

– När man spelar på anstalter, kommer man i kontakt med alkohol- och narkotikaberoende. Det gjorde att vi även kom i kontakt med olika behandlingsformer, med NA och AA och tolvstegsprogrammet och där finns Gud med. Vi besökte olika behandlingshem och ville stödja dem. Därför satte vi upp Markus evangelium och gjorde den som en berättarteater. Efter det gjorde vi Bergspredikan och Julevangeliet, men allt handlar om AA och NA. I botten handlar det om sinnesro, att man kan använda de bibliska texterna för att rätta till sitt trasiga liv. En gud, såsom man själv väljer att betrakta den. Man kan tänka gud som gruppen, kärlek, ett nyfött barn. En kraft starkare än man själv är.

Vad har Gotlands Teater för vuxenverksamhet i nuläget?

– Vi jobbar fortfarande med drama på behandlingshem och i fängelser. När vi började jobba på fängelser märkte vi att vi behövde kunna mer. Två i teatern utbildade sig därför till addiktologer, behandlingsterapeuter.

Hur ser planerna ut för Lilla Teatern inför 2019?

– Vi kommer att fortsätta jobba med Gotlands Teater och utveckla Lilla Teatern.

STINA ELG

Ny i ATR

Scenkonstnärerna

Hej Canilla Enskär! Välkomna till ATR. Berätta något om Scenkonstnärerna.

– Scenkonstnärerna finns här i Knivsta. Lite kort om vad vi gör: Vi arrangerar opera, jazz. Har en operagrupp och jag är engagerad i jazzdelen. Eftersom jag också sitter i styrelsen på Uppsala Riksteaterförening så har jag kontakter för att arrangera andra typer av grejer, andras produktioner. Förra sommaren hade vi ett dansevent på Ängby park här i Knivsta och tog hit Sigrid och Tobias från Let's Dance.

Visst hette ni Teaterentusiasterna först?

– Vi ville heta Scenkonstnärerna för att kunna samarbeta med alla former av scenkonst i Knivsta. Det finns så många engagerade personer i Knivsta, men vi är lite utspridda. Just nu samarbetar vi med Suscena Produktion som gör Knivstarevyn och Sommarteatern.

Vad samarbetar ni kring?

– Nu har vi tagit upp en pjäs som vi körde som friluftsteater sommaren 2015 i Sigtuna kommun. Manusförfattaren Thomas Kompare och Sussie Berglund, Suscenas producent, har kokat ihop föreställningen så att den fungerar inomhus. Den heter Kattguld, krämpor och kurtis. En kraftigt omarbetad version av Molières *Den inbillade sjuke*. Det enda som är med från originalet är en inbillningssjuk person, men en kvinna istället för en man. Lite grand i Eva Rydbergs och Nils Poppes anda. Hade premiär i lördags den 17 november och kör även denna helg. Sedan har vi planer på en liten vårturné. Vi är sex personer på scenen varav tre har dubbelroller.

Jazzen då?

– Det är jag som står bakom den. Det projekt som vi har haft är att hylla svenska textförfattare med ett program som vi kallat *Från Monica Z till Bo Kaspers Orkester*. Det är texter av Beppe Wolgers, Hasse å Tage, Håkan Hellström, Jocke Berg, Peter LeMarc, Orup och Bo Sundström förstås. Jag och Ulf Holmström, gitarrist från Knivsta, har kört det här pro-

Kattguld, krämpor och kurtis. Från vänster: Katarina Sahlstedt, Sari Suominen, Sussie Berglund och Canilla Enskär.
Foto: Ewelina Piotrowska

grammet. Några av jazzlåtarna från produktionen är utgivna på Spotify och ibland dem så har *Visslaren* spelats på Sveriges Radio P4 Uppland samt i Finland och på Radio Färöarna av alla ställen. Kul tycker vi!

Opera?

– Operagruppen är det framförallt Petra Valman som ligger bakom. Ett av målen är att göra Knivsta till operafäste. Vi ska bli kända för att ha bra opera. Har producerat några små föreställningar: *Poppeas kröning* och en salongskonsert i en privatbostad i Husby-Långhundra. En gammal postmästargård.

Nästa höst får vi förhoppningsvis en kulturscen i Knivsta, då är det tänkt att operagruppen ska göra en uppsättning till invigningen. Planen är sätta upp *Mignon*, en fransk opera. Regissör för operagruppen är Marianne Eklöf, solist på Kungliga Operan i Stockholm.

Har Scenkonstnärerna någon barnverksamhet?

– Tillsammans med Suscena har vi gjort barnteatern *Max och Snyfflorna*. Tomas Kompare har skrivit även det manuset. Den handlar om en elak tant Barsk som är trött på skogen och vill hugga ner allt, men Snyfflorna vill stoppa henne. De är osynliga för sura människor, men Max kan se dem för han är snäll ... Vi har mycket för oss, kan man säga.

STINA ELG

atr informerar:

Ansök till festival!

Teatro Rumore, en kulturförening och dramaskola för barn, tonåringar och unga vuxna från Viareggio, Italien, öppnar ansökningen till sin internationella Teatro Rumore ComeUnity Festival. Du som är skådespelare i åldern 10-24 år kan söka tillsammans med din teatergrupp. Ni får chans att träffa unga människor från hela Europa med samma intresse för teatern. Delta i gratis drama-workshops som hålls av internationella lärare. En unik upplevelse i Italien. Havet, stranden och bara 20 minuter ifrån de vackra städerna Pisa och Lucca.

Vad? ComeUnity – International Youth Theatre Festival

När? 10-16 juni, 2019

Var? i Torre del Lago Puccini, Italien

Sista ansökningsdag är den 31 december!

Läs mer på www.atr.nu och ansök här:

<http://www.teatrorumore.com/calls-are-open-for-comeunity-our-international-youth-theatre-festival-in-june-2019/>

Tolkning

ett tecken i tiden

Döva och hörselskadade har fått tillgång till amatörteater i Malmö tack vare att ATRs medlemsförening Malmö Amatörteaterforum har inlett sitt pilotprojekt ”Teckenspråkstolkning på MAF”.

Ambitionen är att börja i liten skala och dra lärdomar, för att sedan kunna skala upp projektet, söka mer pengar, och på allvar erbjuda den publik som behöver hörselslinga eller teckenspråkstolkning för att kunna uppleva en teaterföreställning en regelbunden service.

Verksamhetsledaren Eva Söderquist är jättestolt över projektet som fick stöd av region Skåne ”med vändande post”, efter att hon hakat på tankar som Eva Zaar och Patrik Drivstedt från tolk- och utbildningsföretaget Döviana AB burit på länge.

Den första föreställningen att tolkas var Theater Theas uppsättning av *Lysistrate* och tolk var just Eva Zaar som tog plats på golvet strax intill publiken. Eva är själv regissör och har bland annat regisserat den föreställning av *Lille Prinsen* som spelades på ATR:s förra verksamhetskonferens i Helsingborg, och jag frågade henne vad som krävs av tolken när det är teater som ska översättas.

– Att jag tittar på föreställningen innan, att jag får manus och läser det. Nu var jag ensam, men helst ska man vara två tolkar som turas om och delar på arbetet. Man behöver prata med skå-

despelarna om var man syns bäst, men stör minst. Och eftersom jag är skådis själv så hade det varit en fruktansvärt rolig grej att kunna få delta mycket mer i föreställningen. En gång tidigare var jag ett träd, och tolkade som trädet. En annan gång var jag en betjänt och rörde mig på scenen. Men det här är första steget, att få in en medvetenhet, en tankeställare att vi måste ha mer tillgänglighet.

Och av den spelande gruppen då? Vad krävs av dem?

– Att inte bli rädda för att det är någon som tar lite av deras uppmärksamhet. Föreställningen blir ju förändrad. Har man en tanke om var en tolk skulle kunna vara så är det en hjälp. Och en tanke om tolkens kläder kan också göra upplevelsen mer hel för publiken, fortsätter Eva och avslutar med att beskriva för mig hur teckenspråkstolkar är proffs på att förmedla inte bara ord utan allt annat som också finns i skådespelarens gestaltning, när jag frågar henne hur hon gör för att visa vilken karaktär det är hon tolkar:

– De döva ser vem som pratar. Vi tolkar vrider oss också en aning för att gestalta talarens perspektiv. Vi är väldigt duktiga på att återge talarens känslor, intonation, röstläge. Allt: mjuk-

Eva Söderquist, Patrik Drivstedt, Jana Augustsson och Eva Zaar. Foto: Tomas Kold.”

Lysistrate med Teater Thea teckenspråkstolkades av Eva Zaar. Foto: Eva Söderquist.

het, kärleksfullhet, hårdhet, elakhet, allt det syns i mina händer och i mitt ansiktsuttryck. Vi kan också beskriva om talaren talar dialekt eller bryter på ett annat språk, allt syns på det sätt vi tecknar.

Patrik Drivstedt, som själv använder sig av både teckenspråk och hörselslinga, tycker att det behövs en särskild kompetens hos tolken och att en teaterbakgrund är en klar tillgång. Han beskriver projektet som en möjlighet att experimentera och prova sig fram och berättar att fyra eller fem av vårens föreställningar kommer att tolkas, var och en på lite olika vis utifrån sina förutsättningar. Det kommer också att finnas föreställningar med hörselslinga, och det är inte så enkelt för amatörteatern att ha råd med den typ av lite dyrare slingor som behövs för teater.

– Man ska kunna byta kläder, röra sig snabbt på scenen, ha fria händer. Och det ska fortfarande passa de flesta hörapparater, förklarar Patrik. Han tycker att det är dags för teatern att tänka in tillgängligheten i budgeten och tänker på MAF:s projekt som en språngbräda inför framtiden:

– Jag brukar kalla döva och hörselskadade för kulturfattiga. Vi blir alltid utanför när det gäller kultur, textning på tv gäller bara förinspelade program, det har alltid varit en process för oss att få vara med och ta del av samma information och samma upplevelser som alla andra.

Patrik är själv teaterintresserad, men går aldrig på teater. Han känner sig alltid utanför. Några få undantag finns, som Riksteaterns specialensemble Tyst Teater, eller när särskilda projekt gett honom tillgång.

– Jag såg en föreställning om IKEAs Ingvar Kamprad, för många år sedan och vi fick prova med både tolk och med textning, berättar han och vill gärna ge nytt liv åt den app han provat med vilkens hjälp han kunde följa med i pjäsens manus. Visionen är att kunna välja den teknik som passar bäst för var och en.

– Vi vill få samhället att vakna. Det börjar i Malmö och så kan det sprida sig, säger han, men har också några varnande ord:

– Även om vi nu drar igång detta projekt kan man inte räkna med att det kommer sitta hundra döva på varje föreställning. Eftersom vi alltid har varit utanför kommer det ta lång tid att få den publiken att komma. Det börjar med en lång uppförsbacke.

Och lite samma tankegångar har Eva Zaar när jag frågar henne hur hon tror att pilotprojektet kan påverka MAF.

– Jag tror att genom att vi börjar mjukt, med en föreställning, och några till våren, så kommer de fyra-fem teatergrupper vi jobbar med i vår berätta det för sina kontakter. Känslan av att så här är det, vi har alltid detta. En föreställning med tolk och en med slinga. Den känslan kommer sprida sig så att regissörer tänker på det redan under arbetet. Efter det här året kommer vi analysera vad som kan bli bättre och sedan försöka få dessa pengar varje år. Så att det blir som en vana att den kategori som behöver hörselslinga eller teckenspråk alltid kan gå in på MAF och kolla när tillfälle finns och boka in det. Tillgängligheten kommer sprida sig som ringar på vattnet.

ISA SCHÖIER

Bubblar något inom dig?

Nu kan du söka våra treåriga utbildningar med start höstterminen 2019 inom

- Teaterregi
- Mimskådespeleri
- Dramatik/dramaturgi
- Mask- och perukdesign
- Produktionsteknisk samordning för scenkonst
- Kostymdesign och Scenografi
- Scenkonstproducent
- Ljuddesign
- Ljusdesign

Sista ansökningsdag:
15 januari 2019

Ansök på uniarts.se

STOCKHOLM UNIVERSITY
OF THE ARTS | STOCKHOLMS
KONSTNÄRLIGA
HÖGSKOLA

Länk2020

Länkprojektet ger skolor och unga ensembler möjlighet att spela nyskriven dramatik! Nya pjäser, beställda av Riksteatern sätts upp av skolor och amatörgrupper i hela Sverige. Nu är det klart vilka dramatiker som har blivit utvalda att skriva pjäserna till år 2020.

Pjäserna kommer att läggas upp för läsning i april 2019 och alla som skickar en intresseanmälan för Länk 2020 kommer då att kunna läsa dessa. Intresseanmälan är inte bindande. Vill man vara med i Länk 2020 med sin grupp, så måste man välja pjäs senast 13 september 2019. Alla skolor, kulturskolor och amatörteaterföreningar som har amatörenssembler i åldern 15–20 år är välkomna att ansöka om att få vara med i projektet. Mer information finns att läsa på <http://lank.riksteatern.se/>.

Dramatiker i LÄNK 2020

Anders Duus är en av Sveriges mest spelade nutida dramatiker och var med och startade Länk 2010 då han arbetade först som husdramatiker och sedan som dramaturg på Riksteatern. Anders skriver både för unga och vuxna, har spelats på de flesta av Sveriges professionella scener och utgår oftast från ett småstadsperspektiv inspirerat av en uppväxt i Åmål. Anders första pjäs i Länk, *Hyenor*, spelas flitigt än idag och har översatts till norska och Kantonesiska för spel i Norge och Hong Kong.

Oda Fiskum är dramatiker, översättare och dramaturg, uppvuxen i Trondheim, men numera bosatt i Sverige. Hon är utbildad på The Central Academy of Drama i Beijing där hon bodde i sex år. Oda har skrivit för barn och vuxna, både dramatik och musikteater. Hon arbetar nu på en opera som uppförs i Norge nästa år. Odas pjäser har spelats på flera teatrar och festivaler i Norge, Kina, Australien och andra ställen.

Alexandra Loonin är dramatiker och dramaturg uppvuxen i Ångermanland. Hon gick dramatikerprogrammet vid Teaterhögskolan i Malmö där hon också nyligen tagit en masterexamen. Alexandra har skrivit drygt tio pjäser som satts upp av fria grupper i Stockholm, Malmö och Köpenhamn samt på Malmö Stadsteater. För Riksteatern var hon en av manusförfattarna bakom föreställningen *Sång för välfärden*.

Lidija Praizovic är dramatiker, litteraturkritiker och författare. Hon har läst teatervetenskap och litteraturvetenskap på Stockholms Universitet och gick skivlarlinjen på Biskops Arnö. Hennes debut som dramatiker kom med *True Colors/Hjärta mot hjärta* på ung scen öst i Linköping. Lidijas andra pjäs, *Pappas bil* hade premiär på samma teatern 2017. Lidija skriver regelbundet litteratur- och kulturkritik på främst Aftonbladets kultursidor.

Gustav Tegby är född och uppvuxen i Umeå och har skrivit en tjugotal pjäser som spelats på Uppsala Stadsteater, Malmö Stadsteater, Dramaten och av ett antal fria grupper. Han har alltid haft ett stort intresse för skräck och det övernaturliga samt rollspel och allt som är noir. Detta har fått uttryck i pjäser som *Necronomicon*, *Gengångare och zombies* och radioserien *De dödas röster*. Gustav har tills nyligen arbetat som dramaturg på Riksteatern och fungerat som bollplank till flera av Länks dramatiker. Förutom teater och radio skriver Gustav för film och television.

Agate Öksendal Kaupang, Felicia Ohly, Otto Sandqvist har skrivit pjäsen *Nevadaland* som kommer att vara med i LÄNK 2020. *Nevadaland* skrevs för projektet Migrants, ett gemensamt projekt som drivits av Norges Den Unga Scenen, Finlands Nuori Näyttämö och Riksteaterns Länk med stöd från Kulturkontakt Nord och Nordiska Kulturfonden. En första version av pjäsen spelades av en norsk-finsk-svensk ensemble på fjorton personer i regi av Topi Marin med premiär 4 augusti 2018 i Tampere, Finland.

TEXT OCH FOTO: RIKSTEATERN

FAKTA

Länk engagerar hela Riksteaterns organisation, från den lokala teaterföreningen, över de regionala organisationerna, till Riksteaterns tjänstemannaorganisation i Hallunda. Vi arbetar i nära partnersamarbete med många av Riksteaterns konsulenter i de regioner där Länk-festivaler hålls. Konsulenter har den nödvändiga relationen till länsteatrar och till personer och kulturpolitiska aktörer i omgivningen som kan underlätta festivalplanering och reducera kostnader för resor, mat och logi som de deltagande grupperna i nuläget får bära.

En annan viktig partner är ATR, Amatörteaterns Riksförbund, en samlingsorganisation för amatörteatrar i hela Sverige. ATR har ett av Sveriges största manusbibliotek och förhandlar spelrättigheter för amatörteaterproduktioner i hela landet.

Lokala och regionala kontaktpersoner i LÄNK:
<http://lank.riksteatern.se/vara-partners>

Länk 2020

Anders Duvås
Oda Fiskum
Agate Øienstad/Kaupang
Alexandra Loeen
Felicia Ohly
Lidija Pralovic
Otto Sandqvist
Gustav Tegby

RIKSTEATERN

Ett sekel med Cirkelteatern

I november firade Sveriges äldsta amatörteaterförening, Cirkelteatern i Stockholm, hundra år. Det firades med "Mästaren och Margarita" av Michail Bulgakov. Jubileumskalaset får dock vänta till januari 2019.

Cirkelteaterns nuvarande regissör heter Mikael Jonsson, men kallas gärna Micke.

– Jag och en till, Lasse Hjort, har varit med längst i föreningen. Förutom vår hedersmedlem Janne Duroj. Jag började 1989, åren går fort som fasan.

Han tänker tillbaka en stund och berättar sedan att de under många år hade som tradition att göra sommarteatrar på Marholmen i Stockholms skärgård där Birkagårdens folkhögskola hade kursgård och Cirkelteatern startade.

Året var 1918 då Ruth Montelius höll en studiecirkel i tyska som så småningom omvandlades till en cirkel i teater och fick namnet Birkagårdens teatercirkel. Den första pjäs som sattes upp var *Examen i Ruskaby skola*. Detta står att läsa om i boken

Lars Hjort som Annusjka. Han spelar också flera andra roller i *Mästaren och Margarita*, vilket flera i ensemblen gör. Foto: Lena Vångstam

"Cirkelteatern – 80 år amatörteaterhistoria" (1988) författad av Jan Duroj, Karolina Isberg, Kjell Lindskog och Bobo Lunden.

Repertoaren har därefter omfattat allt från klassiker av William Shakespeare till skruvat familjedrama av Joakim Pirinen (se kronologin sidan 16).

– Under 1980- och 90-talet hade vi sommarkurser med föreställningar på Marholmen. Man anmälde sig till en sommarkurs, jobbade med en pjäs som kursmaterial och efter en vecka blev det tre-fyra föreställningar som vi spelade utomhus. De år vi inte gjorde kurser hade vi sommarturnéer utomhus och spelade på olika platser i Stockholmstrakten, berättar Micke.

Annars har traditionerna växlat. Under 1900-talet, då Cirkelteatern var knuten till Birkagården, blev det oftast två uppsättningar per år: en liten föreställning till Birkagårdens årsdag och parallellt med det arbetet drevs ett större teaterprojekt. Men efter millennieskiftet avslutades det nära samarbetet mellan Cirkelteatern och folkhögskolan.

– Det var ett ömsesidigt beslut för dels använde vi inte längre Birkagårdens lokaler och rekryteringen skedde också utanför skolan. Därför blev det naturligt att vi gick olika vägar, förklarar Micke. Han har en klar bild av hur han själv ser på föreningens verksamhet:

– Styrkan med amatörteater är att det inte är professionella och det har varit styrkan hos Cirkelteatern. Det har varit teaterseriösa människor som arbetat med det här på sin fritid. Vi har inte dragit oss för att hoppa på nästan vilken pjäs som helst. *Mästaren och Margarita* är ju en feting som vi fick banta lite. Nu kör vi två och en halv timme inklusive paus, i originalet är det typ fyra och en halv timmar.

Att just *Mästaren och Margarita* valdes till hundraårsjubileet har sin förklaring. Arbetet med pjäsen började i en annan teatergrupp som Mikael Jonsson regisserade, men när antalet skådespelare inte räckte till fick projektet läggas ner. Sedan gick den teatergruppen upp i Cirkelteatern och pjäsen togs upp som förslag igen.

– Vi jobbade två år med den innan det blev föreställningsdags – ett av våra längsta projekt. Den fick ta tid. Och det är väl också något som jag tycker har varit kul i arbetet med Cirkelteatern. Stressen över att göra något varje år har inte funnits, man kan tillåta sig att jobba längre tid, även om två år är lång tid.

Idag hyr Cirkelteatern Kulturskolans lokaler i Årsta. Föreställningsperioderna anpassas efter när Kulturskolan inte har

Cirkelteaterns ensemble har förberett sig för *Mästaren och Margarita* under söndagskvällar i Kulturskolan i Årsta. Från vänster: Gösta Sjöholm som Rimsnij, Jonathan Nilsson som Berlioz, Eva Belin som Behemot, Eva Thurén som Woland (Eva är också ordförande i Cirkelteatern) och Martin Hansson som Rjuchin. Foto: Lena Vängstam

verksamhet. Ordinarie träffar är söndagskvällar och sedan brukar pjäserna spelas i anslutning till eller under skolloven. Just nu har föreningen ett femtontal aktiva medlemmar. Lite färre än tidigare år, men trenden med vikande medlemsantal är inget unikt. Det är en tendens som märks över hela Sverige, att folk inte går med i föreningen om de inte är aktiva i ensemblen, menar Micke:

– Vi har aldrig varit någon superstor förening, men en period under 90-talet var vi 40-50 medlemmar. Då var inte alla med och spelade. Men vi får se när vi ska ha 100-årsfesten i januari 2019, då kanske det ramlar in många. Vi hade tänkt fira i år, men vi är lite slutkörda av *Mästaren* så därför beslutade vi oss för att skjuta lite på firandet.

Ja, det är inget litet arbete Cirkelteatern har gett sig in på. Michail Bulgakovs verk, som publicerades först efter författarens död, har tolkats av åtskilliga på scen och i film, men nu, efter premiären den 27 oktober och åtta genomförda föreställningar, kan ensemblen nöjt pusta ut och glädjas åt framgångarna.

– Pjäsen är väldigt speciell och det har jag insett under arbetets gång. Jag har bara sett den som en galen pjäs, en galen bok. Många nördar in sig på den och det kommer publik som analyserar. Författaren var spekulativ i sina funderingar – finns gud, finns djävulen? Men det finns även andra bottnar i den som jag som regissör tyckte var mer intressanta. Kopplingar till idag med despoter som tar över stora länder. Jag har valt att se den mer så, att lyfta den despotiska delen med Woland. Den rollfigur som kan tolkas som djävulen och som kommer till Moskva

med sitt anhang och ställer till det.

Micke har även funnit humor i berättelsen:

– Det finns ett stort ifrågasättande av kultureliten, det är ju lite kul att leka med, att vara självvironisk så att säga, ler han.

Som regissör tycker Micke om att låta ensemblen leka med texten och arbeta mycket med improvisation.

– Jag vill att alla kan hela historien innan vi sätter roller. Annars är det ganska vanligt bland amatörer att när alla fått sina roller blir man insnöad på den och kan tappa helheten. När roller och sådant är satta har vi jobbat med rollanalyser och experimenterat med hur de rör sig och vad de gör. Mycket improvisation, testa, prova, har det varit. Många kill your darlings, ända in i det sista. Två veckor innan premiär tog jag bort scener för att få ner den i tid.

Inte så populärt?

– Nej, då fick vi bita i det sura. Men det finns en gräns för vad en amatörteaterförening orkar göra, och inte minst vad publiken orkar. Den här gången har vi haft väldigt blandad publik, både teatervana och kompisar till ensemblen som kanske aldrig har varit på teater förut. Det är spännande med amatörteater att det blir en sådan blandning av människor. I ensemblen är den yngsta kring 25 och den äldsta kring 75. Det är jättespännande och utmanande, avslutar Mikael Jonsson.

Finalföreställningen av *Mästaren och Margarita* spelades dagen innan intervjun. Det var knöfyllt i salongen.

STINA ELG

Kronologi Cirkelteaterns uppsättningar 1918-2018

1918-1919 Examen i Ruskaby skola
1920 Elever uppförde ett skådespel
1921 Skånskt julagille med berättelser och visor
1922 En julfest av Selma Lagerlöf
1923 Verksamhetsberättelse saknas
1924 Ingen teater antecknad
1925-1927 Julfest med teater
1928 Främlingen av J. K Jerome
1929 Stormen av William Shakespeare; Långtans land, Soppkitteln av W B Yeats
1930 Sista akten ur Bröllopet på Ullvåsa; Kapten Puff eller storprataren
1931 Svarta handsken av August Strindberg; Geografi och kärlek av Björnstjerne Björnsson, Svarta handsken av August Strindberg och Majorens döttrar av F. Hellberg.
1932 Långtans land av W B Yeats; Mister Ernest av Oscar Wilde; Sonja av Herberg Grevenius; Solen av Galsworthy; Granuaite av Lady Augusta Gregory; Roten och upphovet till allt ont av Leo Tolstoy.
1933 Riddaren och huldran av Wennerberg; Marknadsafton av Vilhelm Moberg
1934 En julgäst av Selma Lagerlöf; Kassabrist av Vilhelm Moberg
1936 Han som fick leva om sitt liv av Pär Lagerkvist; Tran av Eugene O'Neill
1937 Kärlek utan strumpor av J H Wessel; Rika morbror av August Blanche
1938 Apostlaspelet av M Mell; Påsk av August Strindberg
1939 Han som lurade döden av Ivan Oljelund; Herr Sleeman kommer av Hjalmar Bergman
1940 Borgmästarens nattrock av Frans Hedberg; Mohrens sista suck – en operatravesti
1941 Scener ur Mäster Olof av August Strindberg; Antigone av Sofokles
1942 Mirback av M Bergquist; En midsommarnattsdröm av William Shakespeare
1943 Julfesten: Julspel av Hjalmar Gullberg
Årsdagen: Månen har gått ned av John Steinbeck
1944 Solen av John Galsworthy; Kärlek utan strumpor av Johan Herman Wessel; Månen har gått ned av John Steinbeck
1945 Gudarna le av A J Cronin
1946 Partier ur Hamlet av William Shakespeare; Martin Thörn och Gösta Borg underhöll
1947 Scener ur Maria Stuart av Friedrich von Schiller;; Othello av William Shakespeare; Peer Gynt av Henrik Ibsen; Melodien som kom bort av Kjell Abell
1948 Svarta handsken av August Strindberg; Antigone av Jean Anouilh
1949 Teatercirkelns dramatiska frågetävling; Lax, lax, Ierbak av Alf Henriksson

1950 Spexen Frithjof och Ingeborg; En teatersoaré
1951 Han som fick leva om sitt liv av Pär Lagerkvist; Soaré av teatercirkeln
1952 Låt människan leva av Pär Lagerkvist; Melodien som kom bort av Kjell Abell
1953 Svarta handsken av August Strindberg; Mohrens sista suck
1954 En akt ur Mäster Olof av August Strindberg; Den girige av Molière
1955 Bränt barn av Stig Dagerman; Ett resande teatersällskap av August Blanche
1956 Herr Sleeman kommer av Hjalmar Bergman
1957 Aftonstjärnan av Hjalmar Söderberg; Att gifta sig av George Bernard Shaw
1958 Dr Knock av Jules Romain; Hjälden på den gröna ön av John Millington Synge
1959 Kärlek utan strumpor av Johan Herman Wessel; Ljuva ungdomstid av Eugene O'Neill
1960 Sällskapsspel av Erland Josephson; Revisorn av Nikolaj Gogol; Folk och rövare i Kamomilla stad av Thorbjörn Egner.
1961 Thomas fall eller avgrunden tur och retur av Olle Medelius.
1962 Låt människan leva av Pär Lagerkvist
1963 Herr Sleeman kommer av Hjalmar Bergman. Han, hon, månen av Nils Beyer
1964 Kanske en diktare av Ragnar Josephson
1965 Moralitet vid en stenkross av Alf Henriksson
1966 Paracelsus av Artur Schnitzler
1967 Första varningen av August Strindberg. Regi: Lars Danielsson och Christer Eriksson. Regeln och undantaget av Berthold Brecht.
1968 Låt människan leva av Pär Lagerkvist
1969 Swedenhielms av Hjalmar Bergman
1970 Brödbutiken av Berthold Brecht, översättning: Gustav Dannstedt.
1971 Narrskolan av Michel de Ghelderode. Sverigepremiär.
1972 Soldaten Svejik av Jaroslav Hasek
1973 Sganarelle av Molière
1974 En folkfiende av Henrik Ibsen
1975 Hjälden på den gröna ön av John Millington Synge
1976 Jeppe på Berget av Ludvig Holberg
1977 Två kamrater av Vladimir Vojnovitj. Översättning: Torsten M Nilsson.
1978 Biedermann och pyromanerna av Max Frisch
1979 Kassabrist av Vilhelm Moberg
1980 Vad kostar järnet av Berthold Brecht. Översättning: Gustaf Dannstedt.
1981 Meningen med föreningen av Sten Elfström m fl

1982 Inte alla tjuvar kommer för att stjäla av Dario Fo
1983 Målna känner ingen längtan av Dario Fo; Teaterfragment om nordisk neutralitet och Vad kostar järnet av Berthold Brecht
1984 Ett Ferlinprogram; Auktion av Nils Ferlin; Teaterfragment om nordisk neutralitet av Berthold Brecht
1985 Henrik och Pernilla av Ludvig Holberg
1986 Soldaten Svejik under andra världskriget av Berthold Brecht
1987 Ett frieri av Anton Tjechov. Regi: Lars Wester; Bröllopsbesvär av Nikolaj Gogol; Intervjun av Torgny Lindgren (radioteater); Den starkaste av August Strindberg. Regi: Lars Wester
1988 Den kusliga hr H:s nordiska affärer (tidigare spelad som Vad kostar järnet?)
1989 Lyrikkafé; Gudens hustru av Vilhelm Moberg.
1990 I harens år av Reidar Jönsson; Gudens hustru av Vilhelm Moberg
1991 Kameleonten av Anton Tjechov. Prins Hatt under jorden av Ninne Olsson
1992 Lik till salu av Dario Fo; Häxan av Britta Falk
1993 75-årsbaré; En midsommarsaga av Kjell Lindskog fritt efter En midsommarnattsdröm av William Shakespeare.
1994 Lördagskväll av Vilhelm Moberg; Stormen av William Shakespeare
1995 Inte alla tjuvar kommer för att stjäla av Dario Fo; En midsommarnattsdröm av William Shakespeare
1996 Kameleonten av Anton Tjechov; Mycket väsen för ingenting av William Shakespeare
1997 Målna känner ingen längtan av Dario Fo; Hjälden på den gröna ön av John Millington Synge
1998 Familjen bra av Joakim Pirinen.
1999 Kejsaren av Portugalien av Selma Lagerlöf; Gate av Thomas Fahlén
2000 Sagan av Hjalmar Bergman; Resan till Fagersta av Anna Wahlgren
2001 En sympatisk familj av Alfred Hitchcock
2002 Galileo Galilei av Brecht
2003 Markolfa av Dario Fo
2005 Från vaggan till graven av ensemblen
2007 La Nona av Roberto Cossa
2009 Kärleksnormaliteten av ensemblen
2011 Häxan av Britta Falk; Trämålning av Ingmar Bergman
2013 Sex roller söker en författare av Pirandello
2014 Räddare av Frida Mellström
2016 Allt är som vanligt av ensemblen,
2018 Mästaren och Margarita av Michael Bulgakov

Källa: Cirkelteatern - 80 år av amatörteaterhistoria (1988). 1989-2018 sammanställt av Mikael Jonsson.

Lekaresällskapet

Dickens, pension och en köttätande växt

Lekaresällskapet i Kristinehamn bildades den 3 december 1985. Ett amatörteatersällskap som lika gärna spelar komedi, barnteater, eller drama, som deckare, eller musikal. Regissör har oftast varit Öivind Åsberg, men nu lämnar han över regin till nästa generation.

Teaterforum vill gärna veta mer om Lekaresällskapet. Vad kan du berätta, Öivind?

– Igår skrev jag en ansökan till kommunen och då räknade jag ut att vi har gjort 90 pjäser sedan starten 1985. Jag har hållit i och regisserat alla utom ett par tre stycken. Det har varit stort och smått naturligtvis, från egenskrivna komedier till nobelpristagare, från barnteater till stora klassiska dramer. Vi går runt på ungefär fem uppsättningar per år. Sommarteater, musikaler och kortare mindre föreställningar som monologer.

Detta nummer pryds av en bild från ATR-festivalen 2018 där Lekaresällskapet spelade Brudar. Jag var ju inte där så berätta, vad handlar pjäsen om?

– Två kvinnor träffas i något slags församlingsrum för att byta om till bröllopskläder innan de ska vigas med varsin man i kyrkan. De börjar ifrågasätta om giftemål är en så klok idé, de ifrågasätter även sina egna relationer och om de möjligen ska strunta i bröllopet och rymma iväg. En komedi av Lena Persson, som bland annat jobbade på DN.

Din bakgrund?

– Jag är egentligen mellanstadie lärare, men hamnade aldrig i skolan utan kom till Turteatern i Värmland direkt efter lärarutbildningen. Gick därifrån till att regissera amatörteater. Allt från lågstadiebarn till gymnasiet.

Fortfarande mycket med ungdomar?

– Har varit lärare i teater på det estetiska programmet, och det är väl därför jag har överlevt. Jag vet vad man kan kräva, eller inte kräva, av en skola. En vanlig lärare som har hållit på med teater, helt enkelt.

Men du har nyligen gått i pension.

– Ja, jag är 65 nu och för Lekaresällskapet håller jag på med mina sista regiuppsdrag och vill släppa fram andra. Som så här gammal riskerar man att bli en propp. Det är inget dramatiskt, men ett generationsskifte på ledarskapssidan.

Och nu?

– Nu regisserar jag *En julsaga* av Charles Dickens, den spelas i december på Christinateatern. Det är vår hemmascen, kan man säga. Sedan ska *Little Shop of Horrors* ha premiär den 2 februari 2019. Det blir mitt sista regiuppsdrag. Det svåraste är att

Ensemblen som i december spelar *En julsaga* av Charles Dickens på Christinateatern i Kristinehamn. Rollen som den snåle Ebenezer Scrooge gestaltas av Mikael Fröding. Foto: Öivind Åsberg.

få till den köttätande blomman som ska äta upp allt på scenen. Det gäller att ha ingenjörer med sig som kan sådant där och i det här fallet har vi både tekniska och konstnärliga personer som kan få fram mekaniken.

Hur många är med i Lekaresällskapet?

– Vi har ett femtiotal medlemmar i alla åldrar. I somras spelade vi Bröderna Lejonhjärta och den yngsta var väl en 6-7 år och den äldsta kring 70. Det roliga med en sådan uppsättning är att småttingarna får bärande roller.

Något annat du vill berätta för Teaterforums läsare?

– Jag vill betona hur många som är med i ett sådant här jobb, väldigt många människor hjälper till, inte minst utanför scenen. Jag skulle vilja nämna min scenograf Robert Gillenäs, som jag har samarbetat i över 15 år. En väldigt betydelsefull person. Lekaresällskapet har tagit ett steg åt musikalhållet och har utvecklats kvalitativt tack vare vår musiker Daniel Lundell som är en fena på att arrangera musik och se till att vi får bra band och så vidare. De två vill jag lyfta fram, plus alla andra.

STINA ELG

Anders Duus. Foto: Gustaf Waesterberg

NAMN: Anders Duus

BOR: Strängnäs

AKTUELL: Hans rosade vuxenpjäs *Glasäpplen* har nyligen spelats färdigt på Örebro Länsteater och i våras hade en "syskonpjäs" – *Ruttna Äpplen* – premiär i Budapest, fast den gången för mellanstadiet. I april 2019 kan de ensembler som anmäler sig till Riksteaterns LÄNK-projekt 2020 få läsa *Tang*, som blir Anders Duus andra LÄNK-pjäsa. (Den första heter Hyenor och finns givetvis i ATRs manusbibliotek)

Textförfattare i **FOKUS**

Jag såg precis din pjäs Glasäpplen på Örebro Länsteater. En rolig och läskig föreställning om fördomar som går i arv längs en radhusgata. Är det lite av skräckteater i den?

– Det finns väl nåt sånt stråk och sen har det förstärkts i regi och gestaltning. Den jobbar ju inte med att skrämman publiken men den har en hel del skeva stämningar och man vet inte vad som egentligen händer på vissa ställen. En av skådespelarna beskrev pjäsen som ett kärleksbarn mellan David Lynch och Solsidan. Och det kan jag känna igen mig lite i.

Det fanns ett porträtt av ett barn i föreställningen som är superförfärligt. Tänkte du det när du skrev: nu ska jag skriva ett hemskt barn?

– Det rent demoniska är en gestaltningsnivå som skådespelaren har lagt på barnet. Men det finns med i texten att han bygger ett Hieronymus-Bosch-lego, och han är ju ganska manipulativ. Det här är ju ett barn som är skildrat ur mammans perspektiv. Varje scen har ett väldigt tydligt subjekt. Sista scenen är i stället skildrad ur barnets perspektiv och då är porträttet mer försonande. Det är en vuxenpjäs och jag som ju har skrivit mycket barndramatik tyckte det var roligt att för en gångs skull inte utgå från barnets perspektiv, utan skriva ett barn som skildras som ett objekt. Tack vare svensk barnteaters starka barnperspektiv så har vi ganska ont om förfärliga barn i svensk kultur. Hos Roald Dahl och i Harry Potter är det ju fullt av vidriga bortskämda gapiga barn. Såna karaktärer skulle jag ju aldrig skriva i en barnpjäs.

Du återvänder till LÄNK-projektet med en ny pjäs till 2020. Vill du gå åt nåt nytt håll den här gången?

– Jag försöker inte gå åt nåt nytt håll, men jag vill, precis som med *Hyenor*, att det ska vara en pjäs där alla rollerna är delar av samma plot. Att det inte är parallella berättelser, utan den sortens bygge där många roller ska ha en utveckling inom ramen för samma berättelselinje. Och då måste folks känslomässiga klimax ligga på lite olika ställen eftersom alla inte kan ha sina klimax samtidigt. Kanske blir det några biroller som får kliva fram och ha avgörande ögonblick. Vem som är huvudroll blir som en stafettpinne.

Kan du komma på någon av dina pjäser som du särskilt gärna skulle se spelad av en grupp teateramatörer?

– Gud vad roligt ... Jag tänker att jag är ganska bortskämd med att min barndramatik har spelats i amatörsammanhang. Så jag tycker det skulle vara roligt om nån av mina vuxenpjäser skulle sättas upp av amatörer. Som *Grodregn över Fruängen* som ju i en professionell uppsättning behövde ha väldigt mycket dubbelringar. Det skulle vara roligt att se vad som händer med den om den sattes upp av en större ensemble. Eller *Jag kommer härifrån*. Jag tror att mina pjäser är möjliga för amatörgrupper

för de kräver inte stora resurser, man behöver inte ha en projektduk och en bulldozer på scen för att få dem att funka.

Tycker du att relationen mellan landsbygd och stad i dagens Sverige fungerar bra? Är det ens en viktig fråga?

– Jag tror att det är en avgörande samhällsfråga. Avståndet mellan centrum och periferi ökar hela tiden. Och det försvagar en känsla av delaktighet och tillhörighet i ett samhällskontrakt. Och det i sin tur gör en mottaglig för enkla lösningar av olika slag. Så sveket mot den delen av Sverige som inte är storstads-Sverige är en av de stora frågorna i dag. Jag vill fungera som en konstnärlig motkraft mot storstadsnormen. Det är en uttalad ambition. Mina pjäser utspelar sig allt oftare utanför dom stora städerna och det är den publiken som intresserar mig mest. *Det som är vårt* skrev jag löst baserat på biblioteksupproret i Ramsberg. Människor som bor i landsbygderna betalar lika mycket skatt, men får mindre och mindre tillbaka. BB i Sollefteå är ett tydligt exempel. Service flyttar in till centralorterna. Man blir mer och mer bilberoende. Det finns inte nån politisk idé om vad vi ska ha resten av Sverige, utanför storstäderna, till. Så vi som håller på och berättar saker i en offentlighet har ett jätteansvar.

Vad vill du göra med dina pjäser, skriver du för att uppmuntra människor, för att avslöja dem, peppa dem att förändra samhället eller sina liv, eller bara för att undersöka saker?

– För mig är teaterhändelsen väldigt speciell. Det är ett av de få forum som får lov att ta tid. Där man sitter i samma rum och upplever nånting tillsammans, i flera timmar. En unik möjlighet att titta på saker och ting från olika perspektiv. Det är det jag vill, att ställa uppriktiga frågor på scen. Jag har i allmänhet inga hjältar i mina pjäser. Inga skurkar heller. Jag vill aldrig avslöja. Utan vill att vi tillsammans ska samla oss omkring de här gestalterna, spegla oss i dem, kanske le åt dem lite. Men jag vill inte ställa ut mina karaktärer utan försöker alltid behandla dem schysst. Vara solidarisk med dem.

ISA SCHÖIER

Pjästips från ATR:s manusbibliotek

Vi har en rik skatt av Duus-pjäser i vår pjäsbank – 16 stycken. I intervjun nämns bland andra *Grodregn över Fruängen*, om medlemmarna i bostadsföreningen Struten som försöker rädda världen, renovera balkonger och hindra gråten att ta över. Vi talar också om *Jag kommer härifrån* som skildrar hur Jenny återvänder till sitt barn-domssamhälle när livet är i kris. *Det som är vårt* är en helaftonspjäs om fem människor i ett litet samhälle där en biblioteksnedläggning blir droppen som får bägaren att rinna över. Vi tipsar också gärna om hans dramatisering av ALMA-pristagaren Lygia Bojunga's vackra berättelse om *Alexander och Påfågeln* och om det brutala och vildsinta fabriksnedläggningsdramat *Allt ska bort* som båda passar in lite större ensemble.

atr informerar:

Jul- och nyårs- stängt på ATR

Kansliet på ATR stänger för jul och nyår från den 22 december till den 6 januari, dvs v 52 till v 1.

Under tidsperioden kan beställningar på manus, böcker och teater-smink göras via webbutiken på hemsidan: www.atr.nu men de kommer att börja expedieras tidigast måndag den 7 januari 2019. Detta gäller även ansökningar om uppföranderätt och alla förfrågningar.

ATR:s kansli: Anders, Alexis, Isa, Mats, Mona och Nitja önskar er alla:

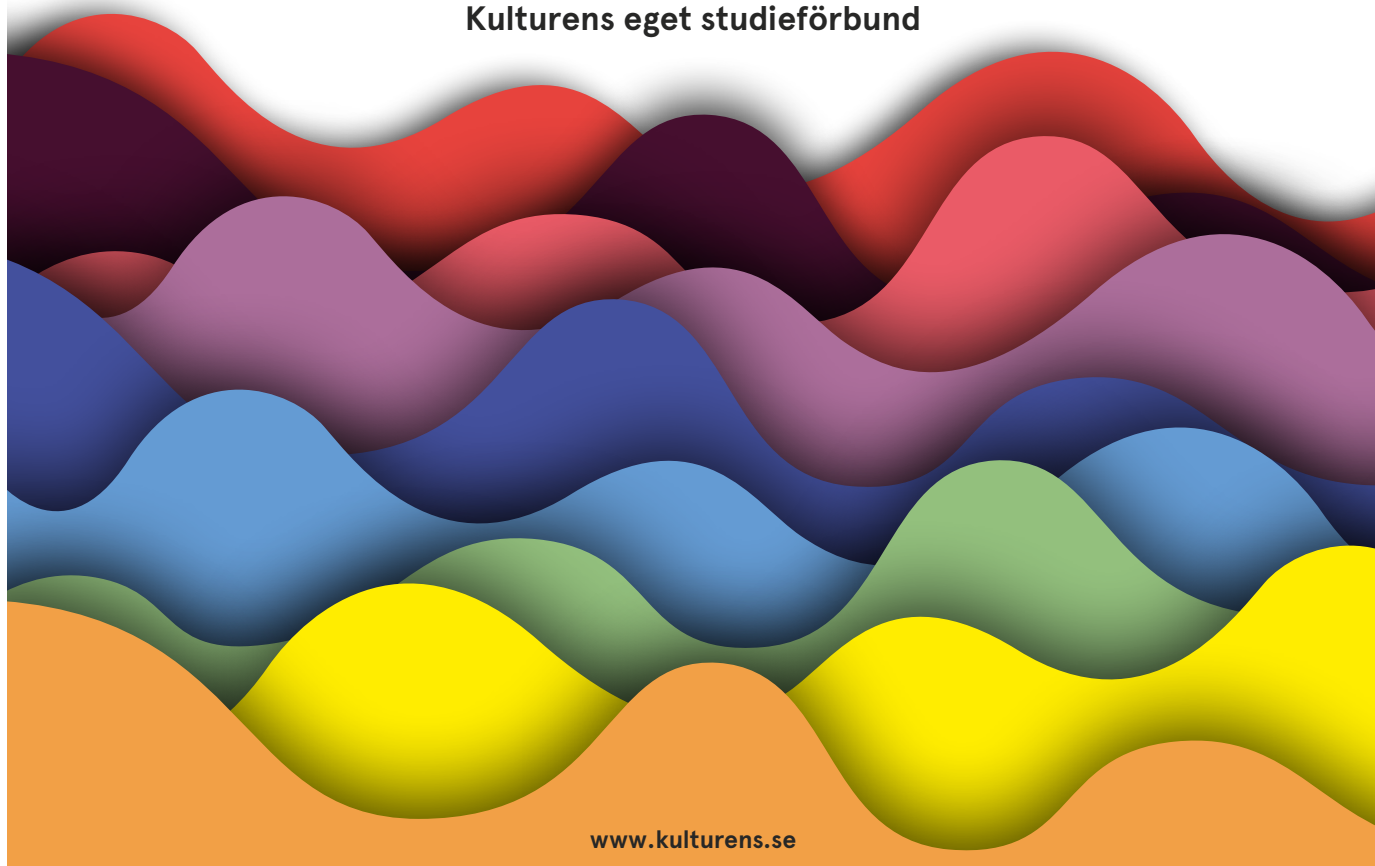

God jul och gott nytt år!

KULTURENS

Kulturens eget studieförbund

www.kulturens.se

Till medlemmar, föreningar och distrikt i Amatörteaterns Riksförbund, ATR

Välkommen på **atrs** VERKSAMHETSKONFERENS 2019!

Tre dagar med bildning, inspiration och teater

Plats: Söråkers Folkets hus, Folketshusvägen 10, 860 35 SÖRÅKER.
Norr om Sundsvall i det fagra Västernorrland.

Tid: Konferensen startar lördag den 4 maj 2019 och avslutas på söndagen den 5 maj efter lunch. Fredag den 3 maj är resdag och vi ordnar mat och samkväm på kvällen.

Programmet är under arbete. Följande punkter finns med i diskussionen:

- Hur utvecklar vi verksamheten i ATRs distrikt.
- Hur förbättrar vi ATRs kongress – bättre representation, arbetsformer, fler motioner med mera.
- Metoo-seminarium tillsammans med Ung Teaterscen. Om att förebygga sexuella trakasserier i teaterarbetet.
- Inspirationsföreläsning.

Fullständigt program, anmälningsblankett, priser och mer information kommer vi att gå ut med i januari 2019.

Frågor: Mats Wenlöf, mats@atr.nu, 021-470 41 61.

Arrangörer: Amatörteaterns Riksförbund och ATR Västernorrland.

Medarrangörer: Ung Teaterscen och Hällefors folkhögskola.

Skriv in datumen 3-5 maj 2019 i kalendern